

HET VOORWOORD

van onze voorzitter

Is er ruimte voor plant en dier? Deze vraag kunnen we plaatsen in verschillende contexten of benaderen vanuit verschillende invalshoeken. De meest voor de hand liggende is natuurlijk de effectieve oppervlakte of eenvoudigweg het aantal hectare natuurgebied. In die context luidt het antwoord op de vraag: neen.

Het aantal plant- en diersoorten dat in zijn bestaan bedreigd wordt, neemt namelijk nog steeds toe, al is door de inspanningen van de voorbije jaren de toename aan bedreigde plant- en diersoorten vertraagd. De uitbreiding van natuurgebieden is in die context cruciaal om deze plant- en diersoorten te beschermen en ze een beheer op maat te geven. Natuurpunt doet alleszins zijn uiterste best om natuurgebieden te verwerven of aan te kopen. Dat is de meest duurzame maar wel de duurste oplossing.

Het aankopen van natuurgebieden **kost handenvol geld**. Gelukkig krijgen we hiervoor steun van de Vlaamse overheid en ook van de gemeente **Assenede**. Recent steunde ook de provincie **Oost-Vlaanderen** Natuurpunt Meetjeslandse Kreken met een gift van **160 000 euro!!** Uiterste dank aan de bestuurders van de provincie en in het bijzonder aan gedeputeerde Riet Gillis.

Maar vooral onze leden en sympathisanten moet ik bedanken. Zonder **jullie giften** is het onmogelijk om de natuur in het Meetjeslands Krekengebied te beschermen. En jullie giften zijn hard nodig om grutto's en kiekendieven een toekomst te geven in het Meetjeslands Krekengebied. Hoe je ons kan steunen, vind je op p.8.

Ook de **verkoop** van de Meetjeslandkalender, van appelsap, van wenskaarten, enzovoort leveren fondsen op die ten volle worden geïnvesteerd in de bescherming van de natuur in het Meetjeslands Krekengebied.

De schoonheid van onze regio is trouwens recent extra in de verf gezet in een **nieuw boek** met als titel 'de Meetjeslandse kreken'. Adembenemende foto's van Ludo Goossens, sublieme teksten geredigeerd door Gaea Rysselaere, perfect gemixt met een frisse vormgeving door Steven De Dapper maken dit boek enig en uniek. Het boek zet niet enkel de natuurpracht van het Krekengebied in de schijnwerpers, maar de auteurs schenken ook een groot deel van de opbrengst aan Natuurpunt. Elke euro zal hiervan geïnvesteerd worden in de bescherming van de natuur in het Krekengebied!! Meer info op p.3.

De vraag in de eerste alinea kunnen we ook vanuit een andere invalshoek benaderen. Is deze ruimte of zijn deze natuurgebieden er voor plant en dier, of voor de mens, of voor plant, dier én mens?

Mensen hebben nood aan natuur, alleen al omdat natuur ons gezond maakt en houdt. Bijgevolg zouden we deze natuurgebieden volledig ten dienste van de mens kunnen stellen om er te wandelen, te fietsen, te zwemmen, enzovoort. De dikke Van Dale zou dat een 'antropocentrische benadering' noemen: de mens centraal. Het andere uiterste is dat deze natuurgebieden er enkel zijn voor plant en dier, een eco- of biocentrische benadering: de natuur centraal. Geen van beide lijkt ideaal, een gulden middenweg lijkt beter. De natuurgebieden moeten er zijn voor plant en dier, maar ook de mens moet ervan genieten en profiteren.

Al is het een bijzondere uitdaging om een gulden middenweg of evenwicht te vinden. Heel wat dieren hebben niet enkel nood aan een geschikte biotoop (nat grasland, rietland of bos) maar ook rust is essentieel en cruciaal, al verschilt dat van soort tot soort. Ganzen, zwanen en kiekendieven gaan bijvoorbeeld al snel op de wieden als een mens nadert, andere soorten zijn minder verstoringsgevoelig. Denk maar aan een grutto of kievit die je vanop enkele tientallen meter kan observeren.

Ook het landschap of de habitat speelt een rol. In een gesloten landschap zoals bossen is de verstoringsafstand een fractie in vergelijking met open landschappen zoals polders en kreken. Anderzijds laat de openheid van het polderlandschap ook toe om vanaf de vele polderweggetjes optimaal te genieten van ganzen, grutto's en kieviten.

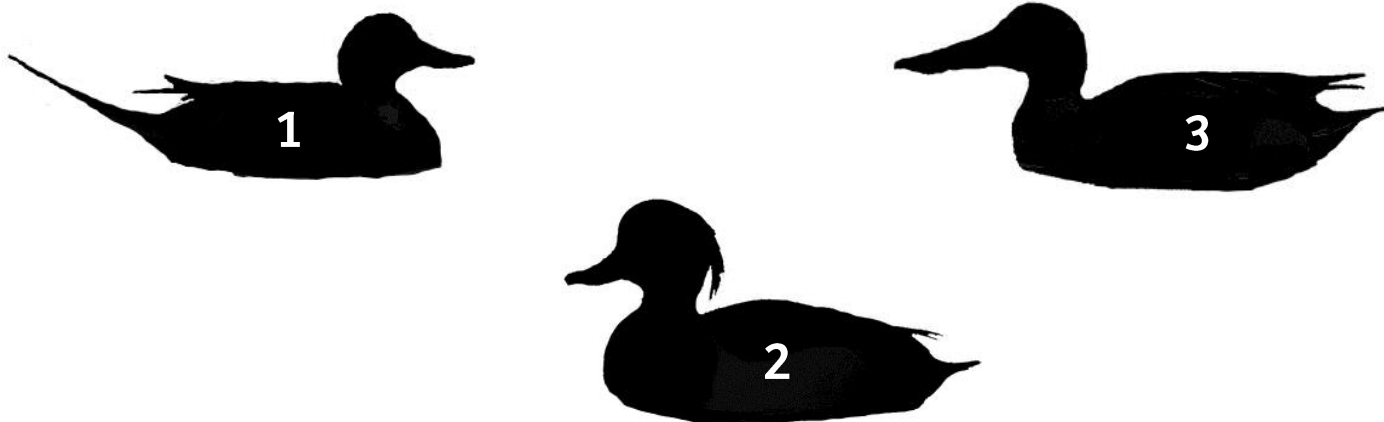
Uw voorzitter,

Bart V.

30 november 2023

Wat **zwemt daar** in het **Meetjesland?**

tekst: Nico Pieters

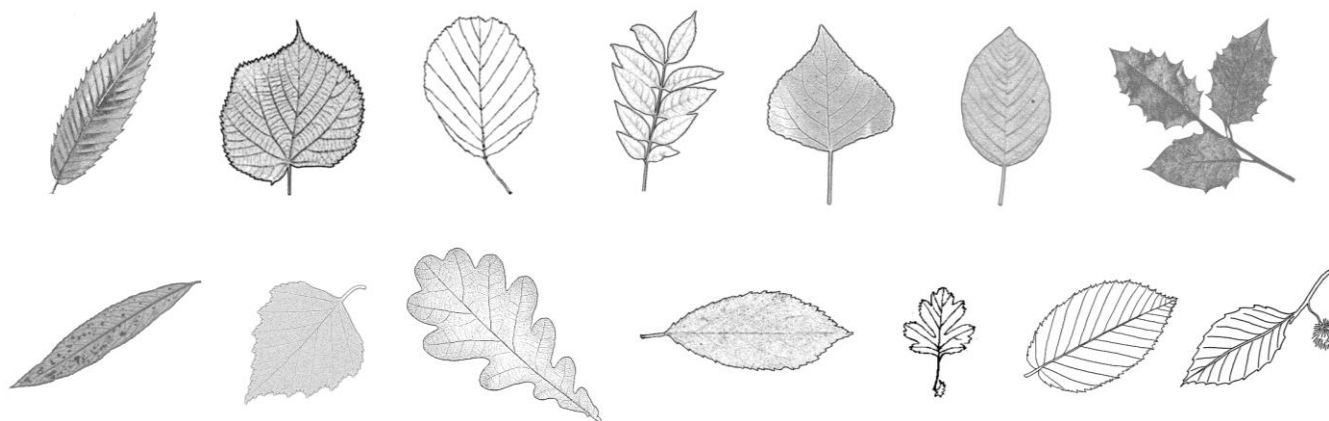
Herken jij deze eenden?

In de winter zijn de dagen kort en donker. Maar toch zijn er heel wat soorten eenden die bij ons op en rond de kreken te zien zijn. Kan jij het typische silhouet van deze drie eenden herkennen?

Stuur je antwoord + adres **vóór 28 februari** naar meetjeslandsekreken@gmail.com of naar Nico & Josje, Kapellestraat 28, 9960 Assenede. We hebben een lekkere prijs voor de winnaar!

Oplossing vorige prijsvraag

“Kan Linde als ze de populaire boomhut wil bereiken door een meidoornhaag?”

In de volgorde van de rebus kon je volgende bladeren herkennen: kastanje, linde, els, es, canadapopulier, vuilboom of sporkehout, hulst, wilg, berk, eik, sleedoorn, meidoorn, haagbeuk en beuk.

Enkele inzendingen zaten heel dicht bij de oplossing. Meer dan 10 van de 15 bladeren herkennen is zeker niet slecht! We ontvingen een volledig juist oplossing van Frederik Sierens, Ivan Bernaerd, Kurt Vossaert, Lut en Erwin Decrock, Marc Nuytink en Kathleen Berckmoes, Mia Dirck, Saartje en Bart Piers.

De winnaars zijn Marc Nuytink en Kathleen Berckmoes. Proficiat, we bezorgen je binnenkort je prijs!

Doe een krekboek cadeau

Eind november stelden initiatiefnemers Ludo Goossens, Gaea Rysselaere en Steven De Dapper samen met onze afdeling het boek 'de Meetjeslandse krekken' aan de pers en genodigden voor. Het boek gaat niet alleen over het ontstaan van krekken en dijken, maar toont ook de prachtige natuurwaarden van het gebied.

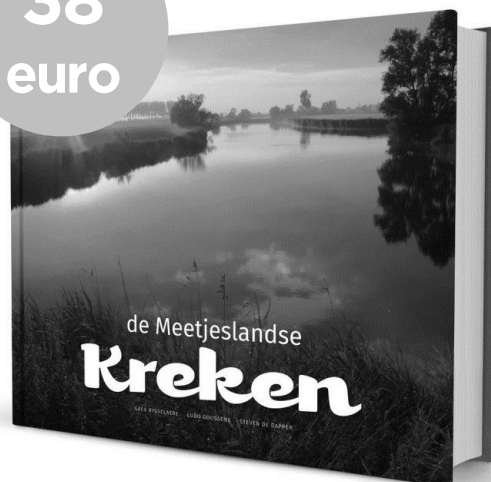
De initiatiefnemers gaven per verkocht boek tijdens de intekenperiode 6 euro aan onze afdeling. We ontvingen een cheque van 5 000 euro, waarvoor dank!

38
euro

Te koop voor 38 euro (of 45 euro bij verzending) in het kantoor van Natuurpunt en Partners Meetjesland (Eeklo), bij Gaea (Kaprijke), bij Ludo en bij Bart (Sint-Laureins). Ook de prachtige poster kan je bij hen nog kopen voor 5 euro per stuk, zolang de voorraad strekt.

Alle verkooppunten vind je op www.meetjeslandsekrekken.be.

10
euro

Natuur aan de muur

Heb jij onze wandkalender voor 2024 al? Haal je exemplaar bij één van onze bestuursleden (gegevens zie p.8) of zoek een ander verkooppunt in je buurt op www.NPMeetjesland.be/meetjeslandkalender

De beste wensen komen uit de krekken

Met onze wenskaarten van typische poldervogels wordt elke wens iets bijzonders. De beelden zijn van Ludo Goossens. De opbrengst gaat volledig naar de natuur in het Meetjeslands Krekengebied.

Set van 5 wenskaarten met envelop

Te koop bij Bart en op het kantoor van Natuurpunt en Partners Meetjesland in Eeklo.

Expeditie Natuurpunt

Ga met enkele familieleden, vrienden of collega's wandelen, fietsen of kanouaren ten voordele van het Meetjeslands Krekengebied. Inschrijven doe je best snel via www.expeditienatuurpunt.be.

Laat ons weten als je deelneemt, we ondersteunen je project met plezier.

doen

Ontvang jij onze digitale nieuwsbrief al?

Een paar keer per jaar sturen we een nieuwsbrief, met daarin onze activiteiten en acties. Blijf altijd als eerste op de hoogte!

Schrijf je in via www.natuurpunt.be/meetjeslandsekrekken of via

Karrenvelden in de polder: uitbreiding van natuurgebieden met cultuurhistorisch randje

Ten noorden van het gehucht Landsdijk (niet ver van Bentille) ligt de Landsdijk/Gravejansdijk (verwarring troef). Vanaf dat punt dieper de polder in duikend, botsen we op een reeks dijkjes evenwijdig daarmee. En daar is echt iets merkwaardigs mee aan de hand. Tegen die dijkjes aan en naast het Isabellageleed, ligt aan de landzijde van de dijkjes een smalle strook lager gelegen land: een karrenveld.

Droog werken

Net als Rome niet op één dag werd gebouwd, werd een zeedijk evenmin in één vlotte beweging aangelegd. Meestal maakte men eerst een laag zomerdijkje. Dit hield alvast het zeewater buiten en op die manier kon men de overige inpolderingswerken (kavelgrachten graven, kreekuitlopers dempen, wegen aanleggen, enzovoort) in den droge uitvoeren. Het duurde een hele poos voor de grond van het gewonnen land voldoende ingeklonken was om het te kunnen bewerken.

Hoger en hoger

In een tweede fase (en liefst voor de najaarsstormen er aan kwamen) werd de dijk verder opgehoogd. Vaak bleek naderhand dat de dijkhoogte onvoldoende was. Als aansluitend begonnen werd met het volgende zeewaartse stuk in te polderen, was dat niet zo erg. De Pennemanspolderdijk in Assenede is zelfs nooit het stadium van tijdelijk zomerdijkje ontgroeid. Maar als dit de eerste zeewerende dijk was en bleef, dan kwam er vaak nog een bijkomende ophoging, soms met grond uit de voorliggende schor. Maar als dat (onvoldoende) kon, dan groef men aan de landzijde van de dijk een smalle, aanliggende strook grond af. Grondtransport gebeurde met schop en bakwagen (voorloper van de kruitwagen). De benodigde grond kwam dus liefst van dichtbij. Wat overbleef was een laaggelegen strook onder aan de dijk, die in de winter onder water kwam: een karrenveld.

Geriefhout kweken

Een karrenveld evolueerde al snel naar een griend of grasland. Grienden waren kleine stukjes laaggelegen land met 'lage knotwilgjes' op, met takken die jaarlijks of tweejaarlijks werden gesneden. Niet als brandhout bedoeld, maar om stevige aardappelmanden en ander huishoudgerief van te vlechten. Het laatste nog

herkenbare (maar redelijk verwilderde) voorbeeld daarvan bevindt zich net buiten de polder, in de Wauterstraat in Kaprijke, niet ver van ons karrenveld. Meestal werd gekozen voor grasland, niet in het minst omdat er vanuit de schor aan de overkant van de dijk vaak nog heel wat zout zeewater onder de dijk door kwelde. Dat werd dan wel merendeels afgevangen door een kwelgracht aan de landwaartse hiel van de dijk, maar perfect was dat meestal niet.

Weg met dat water

Dat deze strookjes in de winter overstromden was aanvankelijk niet zo heel erg. Bij elke inpoldering werd volgens een bepaalde verhouding altijd flink wat water bewaard, hetzij als een kreek die binnendijs was komen te liggen, hetzij onder de vorm van grachten, hetzij onder de vorm van dit soort laaggelegen, overstroombare zones. De afwatering verliep aanvankelijk enkel via zwaartekracht en was afhankelijk van het getij. Pompen waren er niet. Op momenten dat niet kon worden geloosd, fungeerden deze zones als waterbuffer. Ook in droge periodes hadden ze hun nut. Rond de Tweede Wereldoorlog verschenen pompen en kranen op het toneel (dus bredere, diepere grachten!) en het waterbergend belang van deze karrenvelden verminderde.

Uit wilgentwijgen gevlochten, zogenaamde 'rietten' manden werden aanvankelijk vervangen door ijzeren en plasticen korven. Ze verdwenen later geheel door voortschrijdende mechanisatie van de arbeid. Veel karrenvelden verdwenen geheel, zoals langsheen de Vrije Dijk in Assenede aan de Zwarte-Sluisbeek, en werden vaak opgevuld met aarde of afval.

Revival van de karrenvelden

Maar zoals we ondertussen de grote nadelen hebben ondervonden van rechtgetrokken beken, komen ook de karrenvelden terug. Langsheen de Zwarte Sluisbeek in Assenede was dit vanwege de Vlaamse Overheid. Op de meeste andere plaatsen neemt Natuurpunt het voortouw in dit landschapsherstel.

Bijzondere natuurwaarde

Dat Natuurpunt hierop inzet is niet enkel vanwege de cultuurhistorische waarde. Dit waren ooit zeer fraaie graslanden waarin onder meer lidsteng kon worden gevonden, een zeldzame plantensoort die volkomen afhankelijk is van winterse, ondiepe overstromingen. Het beschermt de plant tegen vorst, plus het schakelt de meeste van zijn concurrenten uit die minder tegen overstromingen bestand zijn. In droge omstandigheden kan lidsteng immers niet optornen tegen productievere grassoorten die dit lage plantje letterlijk boven het hoofd groeien.

De ligging aan de voet van de dijk was voor andere soorten dan weer een bonus. Een soort als de boomkikker heeft immers nood aan zowel poelen in onbemest grasland als aan landbiotoop. In dat landbiotoop (bramenkoepels en rozenstruiken op de naastliggende dijk) vertoeft hij een groot deel van het jaar en zit hij stil verdoken en bijzonder goed gecamoufleerd insecten te verschalken. Niet toevallig was de laatste waarneming van de boomkikker in het Meetjeslands Krekengebied aan de Mariapolderdijk in Watervliet, ook een dijk met een karrenveld aan de voet.

Leeshonger?

Lees meer over karrenvelden en co in het boek 'de Meetjeslandse krekens' (zie p.3).

Deze uitsnede van een hoogtekaart (DTM) toont de omgeving ten noorden van Landsdijk (Assenede).

De donker gekleurde delen onder het Isabellageleed (dus de ingepolderde delen aan de landzijde van de dijk) zijn een karrenveld. De donkere kleur wijst erop dat deze delen lager liggen. Zwart omlijnd is het stuk karrenveld in Watervliet dat Natuurpunt onlangs kon aankopen.

De boomkikker, binnenkort opnieuw te horen in het Meetjeslands Krekengebied? (foto: Ludo Goossens)

Nieuw stukje karrenveld beschermd

De aanleiding voor dit artikel is de recent getekende samenwerking met een plaatselijke landbouwer, van ongeveer drie hectare karrenveld nabij de Bomlozen Put (Watervliet). In die omgeving heeft Natuurpunt al een reeks verspreide, kleinere stukjes. Met deze overeenkomst komen we een grote stap dicht bij het einddoel om dit gehele karrenveld weer op te waarderen tot waardevol poldergrasland, puzzelstukje per puzzelstukje. In de hoop dat we niet alleen dit mooie landschapselement kunnen herstellen, maar dat ook het kenmerkende gekwaak van de boomkikker ooit weer als vanouds in de Meetjeslandse polders kan gehoord worden.

In een dunbevolkte regio als de onze is het bijzonder moeilijk om voor dit soort mooie projecten het nodige geld bij elkaar te krijgen. De Vlaamse overheid financiert in de meeste gevallen een aanzienlijk stuk en sinds enkele jaren legt ook de provincie (dankzij gedeputeerde Riet Gillis) ook vaak een stuk bij aan de factuur. Maar ook dan blijft er nog een hele dikke factuur die Natuurpunt zelf moet betalen. **Jij kan ons daarbij helpen met een gift** (zie rekeningnummer of QR-code op p.8).

zondag
18 feb

10-13 u, Bass'cul, Dorp 48, Bassevelde

NATUUR- BRUNCH

Het is eens iets anders dan een spaghettiavond! Geniet van een gezellig lange, zondagse brunch. Luister tijdens onze ledenvergadering ook even naar wat we dit jaar hebben verwezenlijkt en wat nog op de planning staat.

€ 16 (€ 8 kind <12j)

incl. koffie, thee en (choco)melk
met vegetarisch en veganistisch alternatief

Inschrijven vóór 10/02 via

www.natuurpunt.be/meetjeslandsekreen

breng je
vrienden
mee!

Zwerfvuil aan de Roeselarekreek? Niet meer na onze zwerfvuilactie van 16/03! (zie p.8)

Gezocht: vrijwilligers

Wil jij het verschil maken voor de natuur in ons Krekengebied? Dan ben je van harte welkom. Er zit zeker iets tussen dat jou interesseert.

- organiseren en begeleiden van een **activiteit**
- **catering**: zorgen voor hapjes of drank, bar bemannen tijdens activiteiten
- zweten tijdens een **beheeractiviteit** in één van onze gebieden
- deze **nieuwsbrief** mee in elkaar boxen
- **foto's** nemen, sociale media volgen, onze boodschap mee verspreiden
- in ons **bestuur** mee nadenken over acties, activiteiten, beleidskwesties,...
(ong. 4 vergaderingen per jaar)

Voel je het kriebelen?

Contacteer één van onze bestuursleden.

Wie is wie?

Voorzitter, conservator, beheercommissie,
Milieuraad Sint-Laureins

1. Bart Vandevoorde

Caatsweg 4
9980 Sint-Laureins
0472 47 26 63
meetjeslandsekreken@npmeetjesland.be

Conservator, beheercommissie,
Milieuraad Zelzate

2. Philippe Grambras

Valkendijk 2
9960 Assenede
0476 51 15 10
Philippe.Grambras@telenet.be

Conservator, beheercommissie

3. Wim Slabbaert

Euromarktstraat 18
9900 Eeklo
09 378 52 66
secretaris@npmeetjesland.be

Penningmeester

4. Hendrik Haers

Dorp 65.4
9968 Bassevelde
meetjeslandsekreken@gmail.com

Bestuurslid, huisfotograaf

5. Ludo Goossens

0494 21 90 98
ludo.goossens1@skynet.be
www.ludogoossens.be

Secretaris, redactie Krekennieuwsbrief

6. Gaea Rysselaere

meetjeslandsekreken@gmail.com
0477 38 67 57

Bestuurslid

7. Nico Pieters

Kapellestraat 28
9960 Assenede
nico@natuurliefde.be

Bestuurslid, Milieuraad Assenede

8. Josje van Gemert

Kapellestraat 28
9960 Assenede
josje@natuurliefde.be

Steun ons Meetjeslands Krekengebied

Dankzij jouw steun kunnen wij meer natuur aankopen in het Meetjeslands Krekengebied. Je krijgt een fiscaal attest vanaf een bedrag van 40 euro. Hiermee kan je **45% van het bedrag terug krijgen via je belastingaangifte**.

Overschrijven kan op **rekeningnr. BE56 2930 2120 7588** van Natuurpunt Beheer, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding van **'Gift projectnr. 6634 Meetjeslandse Kreken'**.

[www.natuurpunt.be/
meetjeslandsekreken](http://www.natuurpunt.be/meetjeslandsekreken)

za. 30.12,
27.01, 24.02,
30.03

Wisselende locaties

NATUURWERKDAGEN MEETJESLANDS KREKENGEBIED

Onze natuurgebieden verlangen naar jouw aandacht en zorg. **Iedere laatste zaterdag van de maand** gaan we werken in onze natuurgebieden. Struiken snoeien, rasters herstellen, boompjes planten, grasland maaien en zwerfvuil rapen. Hulp is hierbij meer dan welkom.

Elke maand gaan we naar een ander natuurgebied. Afspraakplaats en -uur worden een week op voorhand gecommuniceerd.

Geef je contactgegevens door aan Bart Vandevoorde om op de hoogte te blijven.

zo. 17.12

Assenede

Plantdag en workshop fruitbomen planten

We planten een hoogstam-boomgaard aan nabij de Vliet in Assenede. Errond planten we een haag. Deze boomgaard zal bovendien verder ingericht worden als een rustpunt voor wandelaars en fietsers.

Fruitbomen planten is een kunst die Philippe ons zal aanleren tijdens een aparte workshop.

Inschrijven is noodzakelijk voor de workshop via meetjeslandsekreken@gmail.com.

10u, Valkstraat 15, Assenede
(info Philippe Grambras)

In samenwerking met de gemeente Assenede, Natuurpunt & Partners Meetjesland en het Regionaal Landschap Meetjesland en Leievallei

BIODIVERSE
BOOMGAARDEN & HOOLANDEN

natuurpunt en Partners
Meetjesland

Dit project werd mogelijk gemaakt met de steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

zo. 18.02

Bassevelde NATUURBRUNCH

zie p.7

za. 09.03

Assenede

ASSENEDE CLEAN UP

Jaarlijks belanden blikjes, flesjes en andere troep in onze natuurgebieden. Dat hoort daar niet en vervuult onze natuur maar is ook gevaarlijk voor de grazende schaaapjes. Vandaar dat we een opkuisactie organiseren. Vooral de Posthoorndijk, Kapelledijk, Vliet en Braakmanstraat verrassen we met een heuse clean up. Na de zwerfvuilactie trakteren we de deelnemers op een warme kom soep. **9u, Café Passé, hoek Hollekensdijk/Doornendijkstraatje 1, Assenede** (info Hendrik Haers of Josje van Gemert)

za. 16.03

Sint-Laureins

SENTE CLEAN UP

Ook in Sint-Laureins gaan over tot actie! We ruimen zwerfvuil nabij de Gruttoweide, Roeselarekreek, Boerekreek, Vuil Poelke en Zonnekreek. Ook scholen, verenigingen en particulieren nemen deel aan deze actie. De organiseert de actie en trakteert ons nadien op een hapje en een drankje.

9u, Roeselarekreek, Sint-Margriete
(info Bart Vandevoorde)

za. 23.03

Sint-Laureins

NACHT VAN DE STEENUIL

Meer info in de volgende krekennieuwsbrief
(info Bart Vandevoorde)